

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 22/8315	
	Arkiv sakID.: 22/645	Saksbehandler: Ellen Beate Lundberg
Sak nr.		Dato
059/22	Formannskap	02.06.2022
	Kommunestyre	

Prinsippavklaring vedrørende etablering – oppstart planprosesser med konsekvensvurderinger

Utbygging av storskalaindustri og etablering av vindkraftverk

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Kommunestyret viser til anmodningen fra Blastr Green Steel AS, og er positiv til at det igangsettes arbeid med planprosesser og konsesjonssøknad med tilhørende konsekvensutredninger i tråd med fremlagte planer for utbygging i Fauske og Sørfold kommuner. Kommunene skal gis muligheten til å være aktivt deltakende i utarbeidelse av konsekvensutredningsprogrammet både for vindkraftanlegget og de øvrige planlagte anleggene.
2. Behandlingen av et vindkraftprosjekt forutsetter at kommunen fatter en rekke vedtak i tilknytning til prosjektet og dette vedtaket er ikke førende eller bindende for noen av kommunens fremtidige vedtak i forbindelse med en eventuell utbygging. Vedtaket er således ikke å oppfatte som forhåndssamtykke til vindkraftprosjekt (jf. OEDs brev til NVE 8. april 2022) eller et vedtak om oppstart av planarbeid etter plan- og bygningsloven § 12-8. De prosesser som kommunestyret stiller seg positiv til gjennom dette vedtaket vil eventuelt danne grunnlag for å vurdere slike vedtak på et senere tidspunkt.
3. Ettersom anmodningen gjelder en svært omfattende utbygging som kan få betydelige konsekvenser for kommunen og lokalsamfunnet, har Blastr Green Steel AS/Njordr AS avgitt en ensidig erklæring som skal sikre kommunens interesser i prosessen ved at utbygger påtar seg en forpliktelse til å dekke nødvendige saksbehandlingskostnader hos kommunen. Tilsvarende vil utbygger også dekke nødvendige utgifter til ekstern sakkyndig/juridisk, planfaglig eller annen bistand og eventuelle ekstraordinære utgifter.

Da det verken foreligger søknad eller konsekvensutredninger, har det ikke vært grunnlag for å inngå en utbyggingsavtale. Utbygger har i erklæringen forpliktet seg til å inngå på forhandlinger om en mer detaljert utbyggingsavtale når konsekvensene av tiltaket er mer konkretisert og arbeidet med søknaden er kommet lenger. Utbyggingsavtalen skal regulere ordninger for avbøtende tiltak, lokal kompensasjon for ulemper, tilrettelegging for lokalt næringsliv mv.

4. Ordfører og kommunedirektør får fullmakt til å komme til enighet med Blastr Green Steel AS/Njordr AS om forpliktelser som nevnt i punkt 3, over. Formannskapet får fullmakt til å utgjøre

referansegruppe om avtaleforhold mellom kommunen og utbygger.

5. Ved en eventuell utbyggingsavtale (etter vilkår i vedtakspunkt 3), skal en slik avtale fremlegges til behandling i kommunestyret før den eventuelt blir bindende for kommunen.
6. Kommunestyret ber kommunedirektøren gå i dialog med de øvrige Salten-kommunene og Nordland Fylkeskommune med fullmakt til å fremforhandle avtale om utredning og gjennomføring av en samfunnsanalyse som nevnt i saksutredning. Forslag til avtale fremlegges formannskapet for vedtak.
7. Kommunestyret viser til anmodningen fra Blastr Green Steel AS/Njordr AS og samtykker til at NVE tar melding i tråd med fremlagte planer for utbygging i Fauske og Sørfold kommuner til behandling.

Vedlegg:

25.05.2022	Brev fra OED - Konesjonsbehandling av vindkraft på land	1511019
25.05.2022	Brev til kommunene fra Duokta reinbeitedistrikt, Balvatn reinbeitedistrikt, Sirges sameby og Tuorpon sameby	1511020
25.05.2022	Ensidig erklæring fra Blastr AS og Njordr AS	1511021
25.05.2022	Ringvirkningsanalyse Blastr	1511022

Saksopplysninger:

1. Bakgrunn

Kommunene Fauske og Sørfold har mottatt anmodning om å kunne starte en plan- og konsesjonssøknadsprosesser med tilhørende konsekvensutredninger for etablering av stålverk og tilhørende vindkraftutbygging i Fauske og Sørfold.

Fauske og Sørfold kommuner ble høsten 2021 introdusert for Blastr Green Steel AS gjennom Bodøregionens Utviklingsselskap (BRUS) hvor Blastr presenterte seg som et prosjektselskap med oppdrag å se på/ lete etter muligheter for etablering av et større stålverk i indre Salten.

Kort om selskapene.

Blastr Green Steel AS

Selskapet ble etablert i 2021 med mål å bli en av verdens første storskala produsenter av grønt stål. På hjemmesiden www.blastr.no presenteres Blastr Green Steel AS som et selskap i Vanir Green Industries, et selskap som jobber aktivt for å utvikle ny industriell virksomhet knyttet til det grønne skiftet. Et av Vanirgruppens kjennetegn er rask prosjektutvikling – fra idé til produksjonsstart – der de aktivt jobber sammen med sine partnere innen engineering, consulting, finansiering og bygging.

Njordr AS

Njordr engasjerer seg i etablering av nye vindparker på land og offshore, på steder i Norden der vind og areal ressurser ligger til rette. Gjennom utvikling, bygging og operasjon av vindparkene skal de bidra til ny fossilfri kraftforsyning til gode for samfunn, industriutvikling, lokal verdiskapning og varige arbeidsplasser. Njordr er del av Vanir Group (Vanir, som nevnt over) som fokuserer på å initiere, finansiere og etablere fornybar energi og grønne industriarbeidsplasser for å bekjempe klimakrisen.

Njordr AS søker samarbeid med kommuner, lokalsamfunn og grunneiere om lokal verdiskapning, der de vil bidra til å sikre langsiktige inntekter for kommuner og grunneiere, og legge til rette for lokale arbeidsplasser og infrastruktur forbedringer. Les mer på www.njordr.no

Blastr Green Steel AS og Njordr AS = utgjør til sammen «utbygger»

Disse to selskapene er gjensidig avhengig av hverandre for å kunne realisere et eventuelt fremtidig utbyggingsprosjekt.

Blant annet er bakgrunnen for den gjensidige avhengigheten at etterspørselen etter fornybar elektrisitet øker. Prisen på strøm vil øke og gjøre etablert industri og nye grønne industrietableringer ulønnsomme med mindre store mengder ny elkraft tilføres. Vindkraft kan bygges ut raskt og har derfor best forutsetning for å møte behovet og gi umiddelbar klimaeffekt.

Blastr Green Steel AS tilkjenner at etableringen vil kreve store mengder fornybar energi til konkurransedyktige priser for å kunne gjennomføres.

2. Beskrivelse av tiltak: Stålverk

Som informert i felles kommunestyremøter i Sørfold og Fauske 9. mars 2022, ønsker Blastr Green Steel AS å etablere en produksjon av 2,5 millioner tonn per år grønt stål.

Det er identifisert et tomteområde mellom Seljåsneset i Sørfold og Kvitblik i Fauske, som inkluderer et nytt dypvanns kaianlegg med nødvendig kapasitet i område Støttnesodden /Seljåsneset. Området er betegnet som svært godt egnet for etablering av denne typen industri, med nærhet til isfri havn, nærhet til sentralnettet og stort potensiale for fornybar kraft. Dette er forutsetninger for en slik etablering.

Med full utbygging, som inkluderer produksjon av hydrogen, reduksjonsanlegg for jernoksid (malm), stålverk med smelting, utstøping og varmvalsing, samt kaldvalsing og overflatebehandling vil det kreves mer enn 1.500 dekar samlet tomteareal.

Prosjektet er krevende og vil bli et av de aller første prosjektene i sitt slag i verden. Teknologiske valg er i hovedsak basert på kjent teknologi, men flere ledd i prosessanlegget vil benytte fornybar kraft i stedet for koks, kull, olje og gass. For å sikre maksimal ressursutnyttelse er det planlagt med sirkulærøkonomiske løsninger i prosjektet. Dette kan bidra til utvikling av øvrig næringsliv i regionen.

Prosjektet vil kunne representere investeringer på over 50 mrd. kroner. Det vil bety etablering av en ny, stor eksportrettet industri og et betydelig løft for hele landsdelen. Prosjektets størrelse og omfang vil være avhengig av tilgjengelige kraftmengder, kostnader på kraft og kapasitet i nettet, men vil for alle alternativer representere store investeringer, mange arbeidsplasser og store ringvirkninger. Nærmere beskrivelser av ringvirkninger, se vedlagte ringvirkningsanalyse.

Kommunene Fauske og Sørfold har mottatt anmodning om å kunne starte en plan- og konsesjonssøknadsprosesser med tilhørende konsekvensutredninger for etablering av stålverk og tilhørende vindkraftutbygging i Fauske og Sørfold.

2.1 Motivasjon for prosjektet

Blastr Green Steels prosjekt vil bli et av Norgeshistoriens største landbaserte industriprosjekter, og motivasjonen bak er ifølge selskapet klar retning i Hurdalsplattformen, der det fremgår:

- Ambisiøse klimamål. 55% reduksjon innen 2030
- Målet om å ta hele landet i bruk skal være gjennomgående i regjeringens prioriteringer og avgjørelser. Skatte- og avgiftspolitikken skal brukes for å sikre arbeidsplasser, verdiskaping og bosetting i hele Norge
- Gi Innovasjon Norge et tydeligere mandat knyttet til næringsutvikling i distriktene
- Fastsette et mål om å øke norsk eksport utenom olje og gass med minst 50 prosent innen 2030
- Sikre størst mulig grad av videreforedling av våre naturressurser i Norge, slik at disse gir merverdier til samfunnet gjennom lengre verdikjeder, flere sysselsatte og større eksportinntekter
- Sikre tilstrekkelig tilgang på fornybar kraft til nye og eksisterende industri på fastlandet, og at kraftoverskudd bidrar til økt verdiskaping og sysselsetting i norsk industri. Fornybar kraft skal være et konkurransefortrinn for norsk industri.

Konvensjonell stålproduksjon representerer 8% av verdens totale CO2 utslipp, mens man ved produksjon av «grønt stål» kan produsere stål uten utslipp av CO2. Ved en produksjon av 2,5 millioner tonn per år vil dette representere 4,6 millioner lavere CO2 utslipp, noe som tilsvarer mer enn halvparten av utslipp fra samlet norsk veitrafikk. Med andre ord også et viktig bidrag til at Norge kan nå sitt klimamål for 2030.

Kommunen har fra Blastr Green Steel AS fått presentert følgende nøkkeltall for prosjektet:

- | | |
|---|----------------------------|
| · Totalt antall direkte og indirekte arbeidsplasser | Ca. 2.400 |
| · Årlige CO2 besparelser | Ca. 4,6 millioner tonn |
| · Årlige eksportinntekter (i dagens marked) | Ca. 20 mrd. norske kroner. |

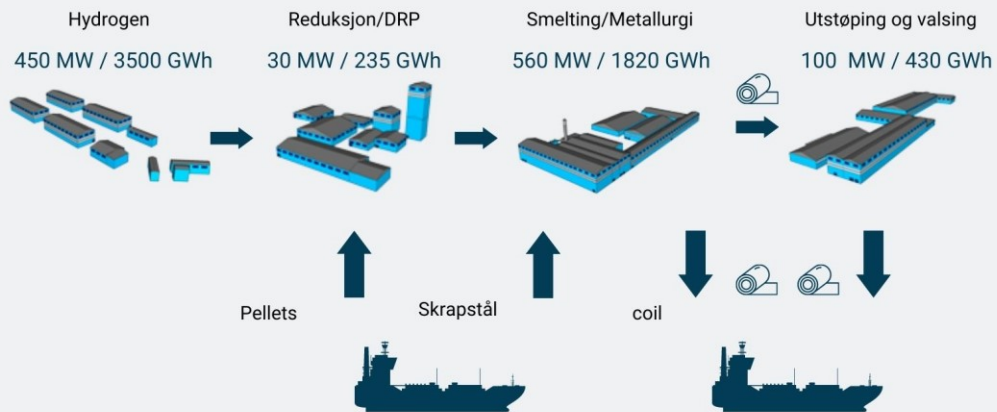
3. Beskrivelse av kraftbehov

Blastr Green Steel AS har gjennom selskapet Njord AS, som inngår i Vanir-gruppen, igangsatt forberedende prosjektering og tilrettelegging i forbindelse med krafttilgang for prosjektet. En fullskala utbygging vil innebære kaianlegg med 400 meter kaifront, hydrogenfabrikk, pellets anlegg, smelteverk for stål, varmvalseverk og eget kaldvalseverk, hvor logistikk av råvare og ferdigvare mellom kaianlegg og industriområde vil foregå gjennom egne fjelltunneler. Dette vil være produksjonsledd som medfører et stort kraftbehov.

Figur 1, under: Illustrasjonen viser estimert kraftbehov for de ulike prosessene som planlegges å inngå i produksjonen.

Storskala industriutvikling - med betydelig kraftbehov

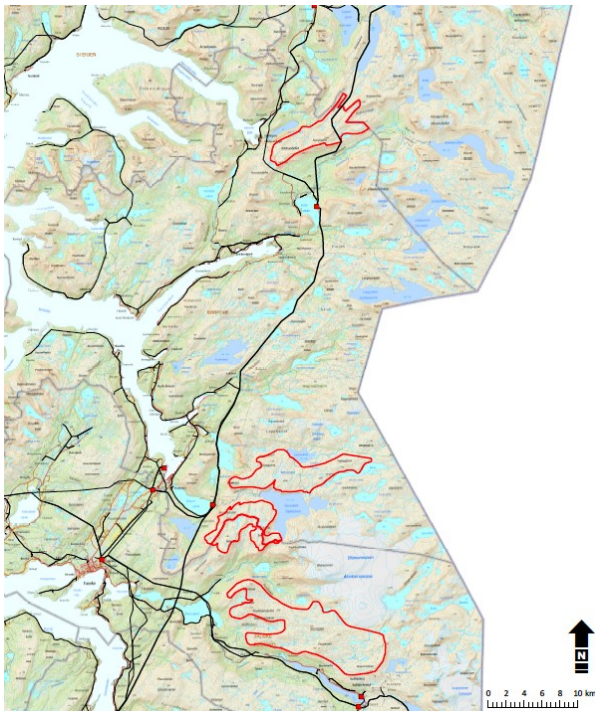
2,5 mill tonn stål - 1140 MW maks effektbehov og 6 TWh elektrisitetsforbruk



Ringvirkningsanalyse av BRUS

Blastr Green Steel AS beskriver at etableringen vil kreve store mengder fornybar energi til konkurransedyktige priser for å kunne gjennomføres. For å sikre dette vil det være nødvendig å utvikle vindkraft i fjellene øst i Fauske og Sørfold kommuner.

Figur 2, under: Områder inntegnet med rødt i kart er områder som selskapet ønsker å forhåndsmelde til NVE for utredning som aktuelle for produksjon av vindkraft.



Produksjon av vindkraft i disse områdene, som markert i kartet, vil ifølge Blastr Green Steel AS og Njordr AS bidra til å sikre tilstrekkelig tilgang på fornybar kraft til ny industri på fastlandet. Dette er i

tråd med Hurdalsplattformen, som nevnt over. Fornybar kraft skal være et konkurransefortrinn for norsk industri.

Njordr AS legger følgende til grunn i produksjon av vindkraft knyttet til prosjektet:

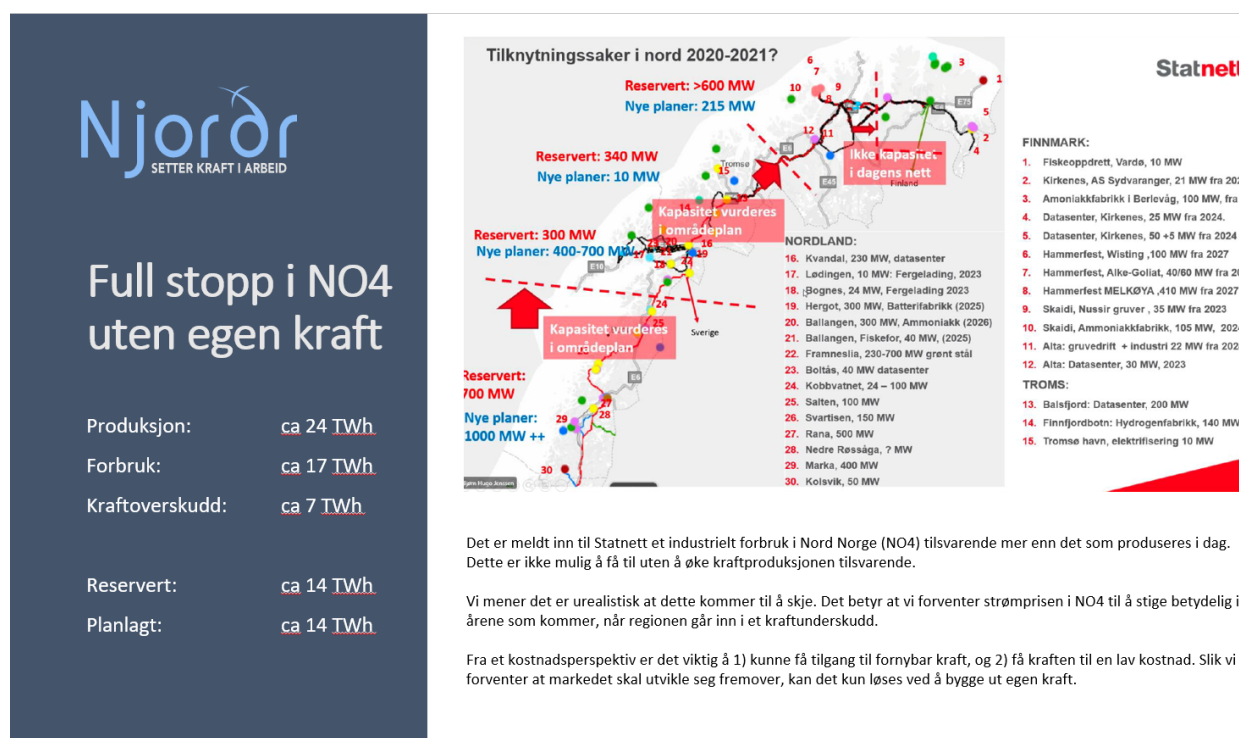
- Vindkraften vil sikre kraft til under 25 øre/kWh med dagens utbyggings- og driftskostnader, som vil være betydelig under forventet markedspris i regionen ved utbyggingstidspunkt.
- Planområdene ligger tett på eksisterende transformatorstasjoner på 420 kV kraftlinjen, noe som reduserer betydelig behovet for overføringslinjer.
- Vindparkene er avgjørende for at det skal være teknisk kapasitet i nettet til å kunne ta ut de effekt mengder som stålverket har behov for.

Kommunen har fra Njordr AS fått presentert følgende overordnede nøkkeltall for alle ønskede områder til forhåndsmelding:

Totalt areal	170 km ²
Totalt installert effekt	1.500 MW
Total produksjon	6 TWh

Nord-Norge utgjør Statnetts prisområde 4 (NO 4). Allerede innmeldt kraftbehov i dette prisområdet innebærer at det ikke foreligger et overskudd av kraft i området.

Figur 3, under: Illustrasjonen viser selskapets analyse av tilgang på kraft sett i forhold til innmeldte behov for Nordland, Troms og Finnmark. Kartet er fra Statnett.



Oppsummering av kraftbehov ved etablering:

Blastr Green Steel AS understreker overfor kommunen at dette er et industriprosjekt, men som igjen har et stort kraftbehov. Det er ønskelig å sikre at størst mulig del av kraftbehovet kan dekkes opp av egen vindkraft. Dette med bakgrunn i at en forventer at kraftprisene i regionen vil stige i årene fremover og dermed også bli variable på grunn av betydelig økt forbruk og lite økning i produksjon. I tillegg vil det rent teknisk være behov for betydelig ny kraft for å kunne ta ut de kraftmengder som Blastr Green Steel AS vil ha behov for. Det totale kraftbehovet er opp til 6 TWh/1150 MW.

Det er som kjent, på nåværende tidspunkt, ikke gjennomført detaljerte vindkraftstudier for aktuelle områder, men Blastr Green Steel AS har sondert, og er kjent med, at det vil være gode vindressurser i nærliggende fjellområder. Med utgangspunkt i dette har Blastr Green Steel AS overfor kommunen gitt tilbakemelding om at deres kraftbehov kan dekkes, med i størrelsesorden 100 vindmøller, hvor hver mølle vil ha en kapasitet opp mot 10 MW, over et samlet areal på 80-100 km².

3.1 Innledende involvering med reinbeitedistriktene

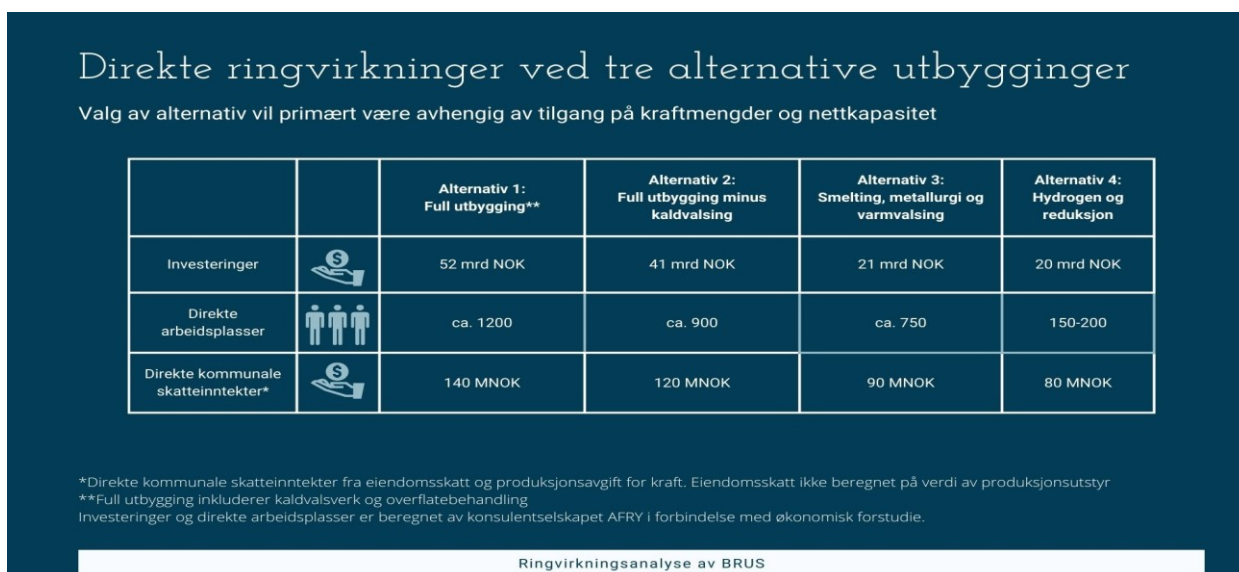
Det er gjennomført flere innledende møter med Doukta reinbeitedistrikt og Balvatn reinbeitedistrikt ved sine respektive ledere, der orientering om prosjektet er gitt. Representanter fra Blastr Green Steel AS, Njordr AS, BRUS og administrasjonen i Fauske og Sørfold kommuner har deltatt i disse innledende møtene.

Fauske og Sørfold kommuner har mottatt felles brev fra begge reinbeitedistriktene, som er vedlagt saken, hvor de klart uttrykker å være imot utbygging av vindkraft i de aktuelle områdene.

4. Ringvirkningsanalyse

Kommunene har fått tilgang til en foreløpig ringvirkningsanalyse for prosjektet, som BRUS har fått utarbeidet. Det er direkte ringvirkninger ved tre alternative utbygginger. Valg av alternativ vil primært være avhengig av tilgang på kraftmengder og nettkapasitet. Se vedlagte ringvirkningsanalyse.

Figur 4, under: Illustrasjonen viser analyse i forhold til investeringer, direkte arbeidsplasser og direkte kommunale skatteinntekter ved trinnvis utbygging.



4.1 Anslag skatteinntekter

Av informasjon som er gitt til kommunene er det gjort beregninger av skatteinntekter både for

stålverket og vindkraftverket, som presenteres under. I tillegg fremkommer det at eiendomsskatt for vindkraftverket beregnes ut fra byggekostnader, og at skattesubjektene skal re-takseres hvert tiende år.

Skatteinntekter for stålverket er basert på følgende beregning:

- Eiendomsskatt stålverk er basert på 0,7 % av verdi av tomt med bygningsmasse og infrastruktur. Dette uten å inkludere maskiner/produksjonsutstyr.
- For minste utbyggingsalternativ tilsvarer dette 19 millioner kroner per år basert på 2,78 milliarder kroner i tomt + bygningsverdi.
- For full utbygging tilsvarende 83 millioner kroner basert på 11,8 milliarder kroner i tomt + bygningsverdi.

De estimerte skatteinntektene fra vindkraftverket er gjort med utgangspunkt i:

- Utbyggingskost 5,3 milliarder kroner basert på en utbygging på 587 MW.
- 0,7 % av investeringsbeløp.
- Produksjon som ligger til grunn for produksjonsavgiften for vindkraft er 2,3 TWh.

Det er også tilkjennegjort for kommunen i saken at konsesjonsperioden for vindparkene er på 25 år. Dersom det søkes om ny konsesjon etter 25 år, vil eier reinvestere i nye vindturbiner med mer som resulterer i oppjustert takseringsgrunnlag. Ved en vindkraftutbygging tilsvarende 6 TWh, vil eiendomsskattegrunnlaget dermed øke med 58 millioner kroner per år, og produksjonsavgiften vil øke med 37 millioner kroner per år - i tillegg til tallene som er presentert i ringvirkningsanalysen.

Kommunen har på nåværende tidspunkt ikke fått verifisert disse anslagene og forventningene. Grunnlaget for å gå nærmere inn på disse er ikke til stede. Det foreligger verken en søknad fra utbygger eller konsekvensutredninger.

Senere i prosessen må kommunen få mer detaljerte utregninger av hvordan «direkte kommunale skatteinntekter» er beregnet. Noen kommuner har erfaring med at verdsettelsen/taksten for vindkraftverk, og dermed også eiendomsskatteinntekten til kommunen, reduseres utover i konsesjonsperioden som følge av at det benyttes såkalt «teknisk verdi» og ikke avkastningsverdi.

For kommunen er det av interesse å få klarhet i hvordan lokale inntekter er beregnet, for eiendomsskattelovens regler gir betydelig rom for tolkninger både for vindkraftverk og for industrianlegg. Kommunens interesser for å ivareta dette må forankres i en avtale med utbygger. Dette er av stor betydning for hvordan kommunen stiller seg til en eventuell utbygging.

Spørsmålet for kommunen på det nåværende tidspunkt er om kommunen vil samtykke i at det igangsettes en søknadsprosess, og om det skal settes vilkår overfor utbyggeren om innholdet av den prosessen som ønskes igangsatt.

5. Konsesjonsprosess og regelverk

Dagens konsesjonsprosess består av seks trinn.

- Melding
- Konsekvensutredning
- Konsesjonssøknad

- Konesjonsvedtak
- Klagebehandling
- Oppfølging av konsesjonen

Olje og Energidepartementet (OED) legger til grunn at kommunene gjør vedtak på om hvorvidt kommunene samtykker til at **meldingen** tas til behandling. Uten et slikt klart vedtak kan ikke søker starte forhåndsmeldingsprosessen. Det er i denne forfasen vi er inne i nå.

Produksjon av vindkraft behandles etter Energiloven, hvor oppstartsmelding og søknad konsesjonsbehandles av Norges Vassdrag og Elektrisitetsvesen (NVE).

5.1 Mangelfullt regelverk for vindkraft i kommunene

Kommunen er ikke komfortabel med at det er ulike rettigheter for vind og vannkraftutbygginger, ettersom det mangler et tilstrekkelig regelverk for vindkraftutbygginger som gir lokalsamfunnet en kompensasjon for ulempene og en rimelig andel av den verdiskaping som finner sted ved bruk av arealer og lokale naturressurser. For vannkraft har dette blitt sikret gjennom særskilte ordninger hjemlet i lovverket, og her finnes det ordninger med konsesjonskraft, konsesjonsavgifter og naturressursskatt til vertskommunen.

Energiutredningen NOU 2012:9 oppsummerte det slik (side 70):

«Helt fra vannkraftens barndom har det i Norge vært allmenn enighet om at de naturressurser som tas i bruk har en lokal tilhørighet, og at de distrikter som avstår sine naturressurser til energiproduksjon har krav på en andel av den verdiskapingen disse naturressursene gir opphav til.»

Kommunen kan ikke se noen prinsipiell forskjell mellom vannkraft og vindkraft når det gjelder dette.

Rammeverket for utbygging av vindkraftverk ivaretar ikke kommunens og lokalsamfunnets interesser på en god nok måte. Stortinget har erkjent dette i forbindelse med behandlingen vindkraftmeldingen, hvor det ble vedtatt at konsesjonssystemet skal endres og at vindkraftutbygging skal innlemmes i plan- og bygningsloven. Fordi disse endringene ikke er på plass enda, er det nødvendig for kommunen å ivareta våre interesser på avtalegrunnlag som forutsetning for å gå videre i prosessen.

Kommunen må kunne rigge seg på en måte som sikrer at vi får ivaretatt våre interesser. Ved store utbygginger, slik denne handler om, vil kommunen ikke ha bemanning, kapasitet eller kompetanse til å håndtere en slik sak i tillegg til andre løpende oppgaver. Kommunen må derfor tilknytte seg ekspertise og sakkyndig/juridisk bistand i prosessen. Det er rimelig at disse merkostnadene dekkes av utbygger, slik det er for vannkraftutbygging etter vassdragsreguleringsloven § 13.

5.2 Gode prosesser i lokalmiljøet

For kommunene er det nødvendig å sikre at det blir en god og åpen prosess i en sak som er kontroversiell i lokalmiljøet. Forventninger og plikter som ligger til partene i prosessen må klargjøres, og utbygger må kunne legge til rette for å identifisere aktuelle ulemper som prosessen skal søke å avbøte, i tillegg til å identifisere mulige fordeler ved en utbygging som kan forsterkes gjennom prosessen, for eksempel ulike former for infrastruktur. Dette vil kunne ha stor betydning for hvordan utbyggingen samlet sett påvirker lokalsamfunnet.

For å sikre disse interessene vil en avtale som klargjør og beskriver hvordan samarbeidet skal foregå, være av stor betydning og er en forutsetning for å kunne gå videre.

5.3 Ensidig erklæring fra Blastr Green Steel AS og Njordr AS

Blastr Green Steel AS og Njordr AS viser forståelse for behovet og sikkerheten som kommunene trenger i denne prosessen. De anerkjenner at dagens lovregulering på alle områder ikke er forutsigbar nok for å ivareta kommunenes sikkerhet og interesser fullt ut. Selskapene har derfor lagt frem en ensidig likelydende erklæring for Fauske og Sørfold kommuner hvor de forplikter selskapene opp mot kommunene i de kommende prosesser. Dette i forhold kommunenes involvering i konsesjons- og planprosess, tilpasning av utbyggingen til lokale behov, dekning av kommunenes utgifter, eventuell overdragelse m.v. Hver av kommunene vil få egen avtale utstedt fra utbygger.

Forslag til ensidig partsavtale har vært fremlagt jurist hos advokatkontoret Lund & Co for gjennomsyn og kommentar.

Saksbehandlers vurdering:

Det er både positive og negative sider ved en eventuell utbygging av storskalaindustri og etablering av vindkraftverk. I saken er det forsøkt å beskrive og avveie vesentlige forhold.

6. Verdiskapning

Av positive virkninger trekkes det frem at en etablering av et slikt stort industriprosjekt, vil tilføre lokalsamfunnet og Saltenregionen en stor verdiskapning.

En etablering av et industriprosjekt i størrelsesorden av det Blastr Green Steel AS og Njordr AS har presentert for kommunene, vil bidra til en enorm vekst og utvikling ikke bare i Fauske og Sørfold, men for hele Saltenregionen. En slik etablering vil anslagsvis kunne føre til inntil 1200 arbeidsplasser direkte i kommunene, og en estimert investeringskostnad på om lag 50 milliarder norske kroner. Dette vil naturligvis medføre store endringer.

At ambisjonen i etableringen er med utgangspunkt i «det grønne skiftet» og med reduksjon av CO₂-utslipp ved produksjon av stål, vil også globalt gi et betydelig bidrag i å nå klimamål. For å få bedre kunnskap om samfunnsnyttene ved et så stort prosjekt som her beskrives, så anbefales det å gjennomføre en økonomisk ringvirkningsanalyse. Denne bør belyse hvordan investeringene gir direkte effekter på arbeidsplasser og verdiskapning, samt gjennom vare- og tjenesteleveranser og konsumvirkninger. Effekter på næringssammensetning og kompetansebehov bør også være sentrale elementer for en slik analyse.

6.1 Samfunnsanalyse

I lys av de store etableringsplanene med nye grønne industriarbeidsplasser i Nord Norge, samt potensiell utbygging av vindkraftanlegg, så vil det være helt nødvendig å få gjennomført en slik analyse. Med hensyn til omfanget av et slik foreskrevet prosjekt, er det nærliggende å få til tett samarbeid med Nordland Fylkeskommune. Også BRUS, som har koordinert kontakten mellom Blastr Green Steel AS/ Njordr AS med Fauske og Sørfold kommune, anbefaler at det legges opp til gjennomføring av en egen samfunnsnytteanalyse.

En slik analyse er særlig aktuell mht den lokale og nasjonale oppmerksomheten knyttet til grønn omstilling og nye, grønne industrietableringer i Norge.

Formålet med analysen bør være å skaffe en bedre forståelse av hvilken betydning industri- og næringsetableringer har for den regionale økonomien, både lokalt i Sørfold og Fauske kommuner,

men også i hele Saltenregionen og sammenhengene her.

Det primære i gjennomføring av en slik analyse er for å synliggjøre effekten av en potensiell industrietablering, men like viktig er det å få beskrevet effektene en slik etablering vil ha for bo- og arbeidsmarkedsregion for Salten og i Nordland fylke samlet. En slik analyse vil kunne gi et godt kunnskapsgrunnlag om de direkte og indirekte konsekvensene og virkningene på kort sikt (utbyggingsfase) og på lang sikt (driftsfase).

Det er gjennomført tilsvarende samfunnsnytteanalyser i Rana kommune og Narvik kommune. Nordland Fylkeskommune har her stått som eier og bestiller av analysen, hvor kommunene har bidratt med delfinansiering. I de nevnte tilfellene har Nordland Fylkeskommune bidratt med om lag 70% dekning av kostnader ved gjennomføring.

Det anbefales at en utlysning gjennomføres på samme måte i denne saken. Dette er forutsatt at Fauske og Sørfold kommuner vedtar en positiv prinsippavklaring hvor Blastr Green Steel AS og Njordr AS kan igangsette planprosesser med konsekvensutredninger.

BRUS har gitt innspill og kommer med en anbefaling om at det ved gjennomføring av en slik analyse sees på og vurderes følgende overordnede mål og tema i en samfunnsanalyse:

1. Direkte og indirekte virkninger (ringvirkningsstudie)
2. Virkninger på arbeidsmarked
3. Befolkningsutvikling og - sammensetning
4. Boligmarkedet
5. Offentlige tjenester og kommuneøkonomi
6. Transportbehov
7. Krafttilgang
8. Sikkerhet og beredskap
9. Klima og miljø.

7. Beskrivelse av prosessløp

Industriprosjektet vil i målestokk være den nasjonalt største i sitt slag, med etablering av komplett produksjonslinje for produksjon med eget kaianlegg, anlegg for produksjon av jernpellets, produksjonsanlegg for Hydrogen, smelteverk for produksjon av stål, varm-valseverk og kald-valseverk.

For å få til en slik industrietablering, er det et ønske om etablering av vindkraftverk i fjellene øst i Fauske og Sørfold for å produsere fornybar energi til bruk i hele produksjonskjeden til industriprosjektet.

For at ønsket om realisering skal kunne gjennomføres vil det kreves mange prosesser innenfor plan og regulering. I tillegg vil det kreves gjennomført flere konsekvensutredninger.

Om en først tar utgangspunkt i prosjektets produksjoner lagt til området Seljeåsnes – Kvitblikk, så vil dette tiltaket komme inn under Plan- og Bygningsloven (PBL) **§ 4-1 Planprogram** der det fremkommer:

For alle regionale planer og kommuneplaner, og for reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal det som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet. Kongen kan ved forskrift gjøre unntak fra kravet om planprogram for reguleringsplaner.

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn normalt samtidig med varsling av planoppstart. Planprogrammet fastsettes ordinært av planmyndigheten.

Dersom berørte regionale og statlige myndigheter på grunnlag av forslag til planprogram vurderer at planen kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn, skal dette framgå av uttalelsen til forslaget til planprogram.

Dersom planen kan få vesentlige miljøvirkninger i en annen stat, skal planmyndigheten sende forslag til program for planarbeidet til berørte myndigheter i denne staten til uttalelse.

I tillegg vil PBL **§ 4-2 Planbeskrivelse og konsekvensutredning** med følgende ordlyd også komme til anvendelse:

Alle forslag til planer etter loven skal ved offentlig ettersyn ha en planbeskrivelse som beskriver planens formål, hovedinnhold og virkninger, samt planens forhold til rammer og retningslinjer som gjelder for området.

For regionale planer og kommuneplaner med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging og for reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal planbeskrivelsen gi en særskilt vurdering og beskrivelse – konsekvensutredning – av planens virkninger for miljø og samfunn.1

Kongen kan gi forskrift om planprogram, planbeskrivelse og konsekvensutredninger, herunder om behandling av planer med grenseoverskridende virkninger.

Ifølge **Forskrift om Konsekvensutredning (KU-forskriften) § 14** skal planprogrammet inneholde en beskrivelse av:

- a. planen eller tiltaket, det berørte området og de problemstillingene som i den konkrete saken anses viktige for miljø og samfunn
- b. forholdene som etter kapittel 5 skal utredes, og hvilke metoder som er tenkt benyttet for å skaffe nødvendig kunnskap
- c. relevante og realistiske alternativer og hvordan disse skal vurderes i konsekvensutredningen
- d. plan- eller søknadsprosessen, med frister i prosessen, deltakere og plan for medvirkning fra særlig berørte grupper og andre.

Planprogrammet eller meldingen skal også inneholde kart over det berørte området.

Planprogrammet må gi en grundig beskrivelse av formålet med planarbeidet, planområdet og løsninger, og de problemstillinger som i den konkrete saken anses viktig for miljø og samfunn. Utredningskravene, herunder hvilke utredningstema som skal belyses nærmere i konsekvensutredningen, bør utgjøre en egen del i planprogrammet.

KU-forskriftens § 15 setter videre krav til at planprogram skal sendes på høring.

7.1 Mulige aktuelle konsekvensutredninger

Med forbehold om noe usikkerhet i forhold til utredningsomfang for konsekvensutredninger, anser en følgende konsekvensutredninger som aktuelle:

- Naturmangfold, jf. naturmangfoldloven. I temaet inngår også økosystemtjenester og

- vannmiljø (økologisk og kjemisk tilstand) jf. vannforskriften.
- Landskap. Tiltakets arealinngrep og påvirkning av opplevelsen av landskapet. Tiltaket må illustreres godt, spesielt med tanke på de betydelige terrenginngrepene og store bygningsvolum.
- Kulturminner og kulturmiljø, herunder automatisk fredete kulturminner, nyere tids kulturminner og samiske kulturminner.
- Friluftsliv, herunder tilgjengelighet til uteområder.
- Vei og trafikk, herunder transportbehov og transportveier.
- Støy og vibrasjoner. Det gjøres beregninger av støy og vurdering av konsekvenser
- Vannforurensning.
- Avfall, herunder lagring av slagg og ev. behandling/handtering av farlig avfall.
- Klimagassutslipp. En ser for seg ønske om en grundig utredning av klimagassutslipp, både knyttet til selve produksjonen, byggefasen og endret arealbruk (nedbygging av myr).
- Naturressurser, herunder jordbruksressurser (jordvern) og utmarksbruk.
- Samisk natur- og kulturgrunnlag, herunder reindriftsinteresser.
- Arbeidsplasser og ringvirkninger. Sysselsetting og indirekte virkninger av dette som behov for varer og tjenester, sosial infrastruktur, boligutbygging etc.
- Samfunnsøkonomisk nytte.
- Luftforurensning.

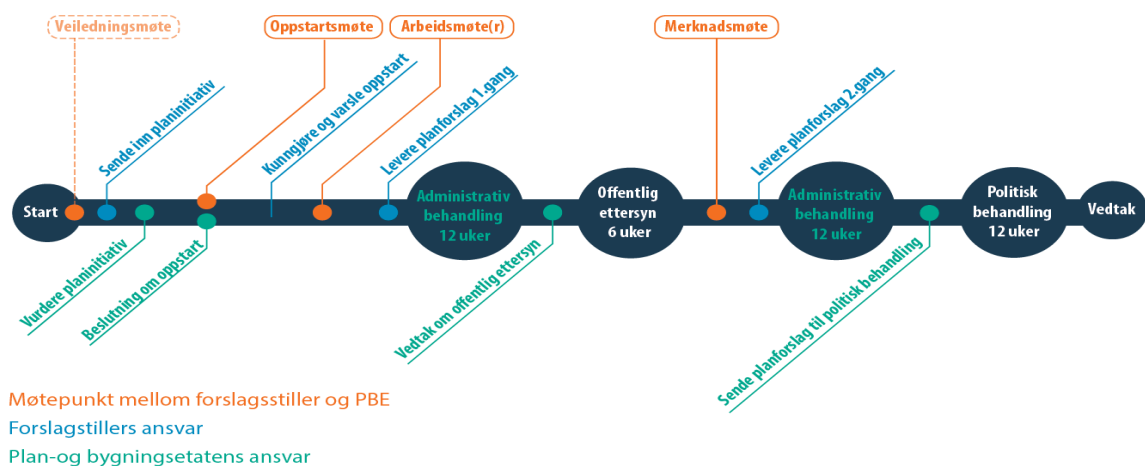
I tillegg til utredningstemaene nevnt over vil det være en del øvrige planfaglige tema som må belyses. Eksempel her vil være forholdet til overordnede planer og føringer, samt nasjonale og internasjonale fastsatte miljømål, energiforbruk og energiløsninger, folkehelse, barn og unge, arkitektoniske og estetisk utforming av bebyggelse og anlegg m.m. Dette forutsettes omtalt i planbeskrivelsen.

8. Plan- og KU-prosessene frem til vedtak

Vurderingen så langt gir en kortfattet beskrivelse av plan- og KU-prosessene frem til vedtak.

Figur 5, under: Illustrasjonen gir en beskrivelse av tidslinjen fra oppstart arbeid planprogram og frem til vedtatt reguleringsplan.

Planprosess



9. Prosessene i prosjektets del to – kraft

Prosjektets andre del som omfatter vindkraft skal omsøkes som Statlig konsesjon etter Energiloven, hvor følgende fremkommer i utdrag fra regjeringen.no:

Energiloven fastsetter konsesjonsplikt for alle tekniske anlegg over 1000/1500 (AC/DC) kV for produksjon, overføring og fordeling av elektrisitet, helt fra kraftstasjonen til forbrukeren. Dette gjelder altså strømproduksjon, for eksempel ved vindkraft og vannkraft, og nettutbygging. Fjernvarmeanlegg over 10 MW har også konsesjonsplikt. Selskaper som selger kraft til forbrukere må ha omsetningskonsesjon. Organisering av en markeds plass (kraftbørsen) krever også en slik konsesjon. Bygging av produksjonsanlegg og større kraftledninger krever en egen anleggskonsesjon, mens bygging og drift av fordelingsnett, det vil si nettet på de lavere nivåene som leverer strøm til den enkelte forbruker, stort sett på 22 kV og under, kan skje i medhold av en områdekonsesjon gitt til det lokale nettselskapet.

Dette innebærer at overføringslinjer fra sentralnettet og inn til produksjonsområdene også skal omsøkes etter energiloven for egen anleggskonsesjon, da disse vil ha en kapasitet over 22kV.

Den konsesjonsbehandling som her vil finne sted etter energiloven, vil medføre de samme krav til program for KU-utredning som tidligere er beskrevet for prosess etter plan- og bygningsloven. Det medfører flere konsekvensutredninger og politiske høringsinnspill.

Blastr Green Steel AS og Njordr AS legger opp til en samhandlingsprosess der kommunene, Fylkeskommunen, Statsforvalter og Sameting involveres for å komme frem til et konsekvensutredningsprogram som sendes til NVE for behandling.

9.1 Utkast til utredningsprogram

Under er det presentert et utkast til utredningsprogram for vindkraftverket og tilhørende infrastruktur som kraftledninger, adkomst-/internveger, etc. NVE fastsetter et endelig utredningsprogram på bakgrunn av utkastet og innkomne høringsuttalelser etter en omfattende høringsprosess som også inkluderer folkemøter.

-
- Tiltaksbeskrivelse
- Beskrivelse og begrunnelse for tiltaket
- Vurdering av alternativer
- Vindressurser og produksjon
- Nettilknytning
- Annen infrastruktur
- Nedleggelse av vindkraftverket
- Forholdet til andre planer
- Prosess og metode
- Landskap
- Kulturminner og kulturmiljø
- Naturmangfold
- Forurensning
- Verdiskaping og kommunale inntekter
- Friluftsliv
- Reiseliv og turisme

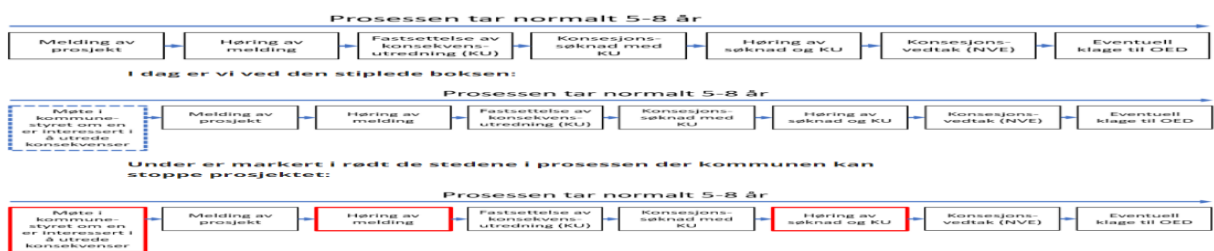
- Reindrift
- Samisk utmarksbruk
- Landbruk
- Luftfart
- Andre tekniske anlegg, kommunikasjonsystemer og infrastruktur
- Annen arealbruk
- Elektromagnetiske felt (EMF).

Gjennomføringen av et slikt konsekvensutredningsprogram inkluderer feltarbeid over årets årstider. Spesielt viktige årstider er vår, sommer og høst. I tillegg kommer kunnskapsinnhenting fra offentlige og private kilder.

Tidsmessig sett vil gjennomføring av et slikt program frem til ferdige fagrappporter og konsesjonssøknadsdokumenter ta 1,5 til 2 år. Oppsummert forventes det et totalt tidsløp fra prinsippvedtak og frem til endelig vedtak på 5 til 8 år.

Underveis i søknadsprosessen har kommunen tre ulike punkter hvor prosessen kan stanses dersom det er ønskelig.

Figur 6, under: I prosesslinjen er det markert med rødt de stedene i prosessen der kommunen er inne i prosjektet. Kommunene er inne i den første boksen (fra venstre)



Boks 1 i figuren over, fra venstre med rødt markering:

Det skal ved oversendelse av melding til NVE vedlegges skriftlig bekreftelse på at kommunen samtykker til at meldingen tas til behandling.

Boks 2 i figuren over med rødt markering:

Før melding kan sendes på høring skal kommunen beslutte hvordan kommunen, innenfor gjeldende rett, vil behandle prosjektet etter plan- og bygningsloven. Kommunen må ta stilling til om dette skal skje gjennom plan eller dispensasjon. Det skal også avklares hvordan kommunen ønsker å bli involvert ved fastsetting av KU-program og i søknadsbehandlingen.

Boks 3 i figuren over med rødt markering:

Endelig vedtak i kommunestyrene - for eller mot vindparkene. Da kommunen har veto rett, vil de respektive vindparker som ikke vedtas få avslag på konsesjon.

10. Oppsummering og samlet vurdering fra kommunedirektøren

Det er både positive og negative sider ved en eventuell utbygging av storskala industri og etablering av vindkraftverk. I saken er det forsøkt å beskrive og avveie vesentlige forhold.

Kommunedirektøren ser på planene for industrietablering som en stor mulighet for vekst i kommunene og i Saltenregionen. Samtidig vil det innebære betydelige konsekvenser for lokalsamfunnet. Det er formålstjenlig at det gjennomføres en god og ryddig planprosess med konsekvensutredning og påfølgende offentlige tillatelser. Forutsetningene for utvikling av et slikt stort teknisk prosjekt må tydelig komme fram, både fordeler og ulemper.

Kommunedirektørens vurdering er at de samlede positive konsekvensene er større enn de negative virkningene som kan forventes, slik vi kjenner saken på overordnet nivå. De positive konsekvensene er i form av verdiskapning i lokalsamfunnet, samfunns- og næringsutvikling og potensielt økte fremtidige inntekter til kommunen (forbedret kommuneøkonomi). Et stålverk og medfølgende vindkraftverk vil medføre økonomiske ytelser til kommunen, i hovedsak i form av eiendomsskatteinntekter. Det vil derfor påvirke kommuneøkonomien i de årene anleggene vil være i drift, og gi muligheter for å avbøte noe av ulempene i lokalsamfunnet og kunne bidra noe til lokal næringsutvikling. I tillegg vil industrietableringen tilføre lokalsamfunnet økt verdiskapning ved at lokale aktører kan bidra med leveranser under utbygging og drift av anleggene, samt at det vil tilføre kompetansearbeidsplasser både i prosjekt- og driftsfasen.

Ved utbygging av vindkraftverket bidrar kommunene med fornybar energi. Vindkraft som erstatter andre energikilder, hjelper til å begrense effekten av klimaendringene. Kommunen er derfor med på å bidra til en bærekraftig utvikling, som samtidig kan sikre kommunens verdier og ressurser for framtidige generasjoner.

Det er konstatert at det innen vindkraftutbygginger ikke finnes et tilstrekkelig regelverk slik som for vannkraft - ved vindkraftens bruk av areal og naturressurser. Kommunene sitter igjen med for stor usikkerhet og for få fordeler, sammenholdt med inngrepets karakter og størrelse, og ulemper som ikke blir kompensert slik som for vannkraften. De samlede negative konsekvensene for lokalsamfunnet, herunder naturmiljø, landskap, friluftsliv og reindrift vil kunne bli betydelige.

Likevel, etter en samlet vurdering er de positive ringvirkningene større enn de negative virkningene som kan forventes. Imidlertid er de positive konsekvensene i form av verdiskapning og kommuneøkonomi relativt usikre, og derfor har kommunen en klar forventning til at utbygger er villig til å påta seg forpliktelser overfor kommunen utover det som allerede følger av lovfestede pålegg. Dette for å sikre en rimelig andel av verdiskapningen og kompensasjon for ulemper gjennom hele konsesjonsperioden, samt tiltak for å avbøte negative konsekvenser og tilrettelegging for lokale arbeidsplasser og verdiskapning.

Ettersom det er mange svar vi på nåværende tidspunkt ikke har, vil det være hensiktsmessig at kommunestyret treffer et vedtak der samtykke gis til å igangsette planprosesser og foreta utredninger. Et slikt vedtak bidrar til forutsigbarhet og åpenhet for alle parter i en slik stor og kontroversiell sak. Et slikt prinsippvedtak innebærer ikke på noen måte en forhåndsbinding av kommunens senere vedtak i saken.

Og ettersom en utbygging vil berøre både Fauske og Sørfold kommuner, er det ønskelig med parallell - og så lik saksbehandling som mulig - i de to kommunene. Det har blitt enighet om at både Fauske og Sørfold kommune legger frem saken på omtrent samme tidspunkt i begge kommunestyrer.

Ellen Beate Lundberg
kommunedirektør